

ข่าวสารด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | ภาวะเบียร์ | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

ตลาดกัญชาในสหภาพยุโรป

รายงาน "The European Cannabis Report" ที่จัดทำโดยบริษัท Prohibition Partners คาดการณ์ว่า "ยุโรปมีแนวโน้มเป็นตลาดกัญชาที่ใหญ่ที่สุดในโลกภายใน ๕ ปี หรือมีขนาดใหญ่กว่าตลาดสหรัฐอเมริกาและแคนาดา รวมกัน โดยมูลค่าการจำหน่ายกัญชาทั่วยุโรป (๕๐ ประเทศ) อาจสูงถึง ๑๒๓,๐๐๐ ล้านยูโรในปี ๒๕๗๑" ส่งผลมาจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มการจ้างงาน เพิ่มรายได้จากการจัดเก็บภาษี ลดปัญหาอาชญากรรม และประโยชน์ทางการแพทย์ เป็นต้น โดยปัจจุบันการพัฒนาอุตสาหกรรมกัญชาในยุโรปมีการใช้เงินทุนมากถึง ๕๐๐ ล้านยูโร

ตลาดกัญชาในสหภาพยุโรป

๑. กัญชาเพื่อการแพทย์ (medical cannabis) : ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ การนำกัญชามาใช้สำหรับการแพทย์ในสหภาพยุโรป (EU) มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่าอาจมีมูลค่าสูงถึง ๔๘,๐๐๐ ล้านยูโรในปี ๒๕๗๑ ปัจจุบันมี ๒๒ ประเทศสมาชิก ที่ยอมรับการใช้กัญชาหรือผลิตภัณฑ์ที่มีสารสกัดจากกัญชาเป็นยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อบรรเทาอาการจากโรคมะเร็ง ไมเกรน เอดส์ โรคระบบประสาท และโรคอีกเสบเรื้อรังของระบบทางเดินอาหาร เป็นต้น ปัจจุบันมีผู้ป่วยที่ใช้กัญชาบำบัดเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๔๐/เดือน

๑.๑ การตลาด : จากข้อมูลปี ๒๕๖๑ การจำหน่ายยาที่ทำจากดอกกัญชาใน EU มีปริมาณรวม ๔,๑๖๕ กิโลกรัม โดยมีมูลค่า ๗๔.๔ ล้านยูโร โดยเยอรมนีเป็นตลาดใหญ่ที่สุด (๕๖.๙ ล้านยูโร) รองลงมา คือ อิตาลี (๑๑.๗ ล้านยูโร) เนเธอร์แลนด์ (๓.๔ ล้านยูโร) และประเทศอื่น ๆ (๒.๔ ล้านยูโร)

- **เยอรมนี** เป็นตลาดกัญชาเพื่อการแพทย์ที่ใหญ่ที่สุดใน EU โดยในปี ๒๕๖๑ มีผู้ป่วยที่ประสงค์จะใช้กัญชาในการบำบัดโรคประมาณ ๓๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐ ราย และมียอดจำหน่ายรวม ๒,๘๔๕ กิโลกรัม อย่างไรก็ตาม กฎหมายเยอรมนีไม่อนุญาตให้เพาะปลูกกัญชาในประเทศ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าจากออสเตรีย (๒๕๐ กิโลกรัม) และนำมาผลิตยาชื่อ dronabinol โดยบริษัท Bionorica Ethics เพื่อส่งไปจำหน่ายในออสเตรียและสวิตเซอร์แลนด์ นอกจากนั้น เยอรมนียังต้องพึ่งพาการนำเข้าจากบริษัท Bedrocan ของเนเธอร์แลนด์ และ Aurora Cannabis, Canopy Growth, Tilray, Cronos Group ของแคนาดา

รัฐบาลเยอรมนีวางแผนจะพัฒนาอุตสาหกรรมกัญชาในประเทศแบบครบวงจร เพื่อรองรับความต้องการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์ที่เพิ่มขึ้น โดยตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ เป็นต้นไป รัฐบาลเยอรมนีจะอนุญาตให้บริษัท จำนวน ๓ ราย (บริษัท Demecan ของเยอรมนี บริษัท Aurora Cannabis และ Aphria ของแคนาดา) เพาะปลูก แปรรูป และจัดจำหน่ายยาที่ผลิตจากกัญชาหรือมีสารสกัดจากกัญชาในประเทศเยอรมนี ซึ่งคาดว่าจะทำให้ อนุพันธ์ในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๒,๔๐๐ กิโลกรัมในช่วง ๔ ปีข้างหน้า

- **อิตาลี** มีการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก ๕๙ กิโลกรัม ในปี ๒๕๕๗ เป็น ๖๕๐ กิโลกรัม ในปี ๒๕๖๑ และอาจเพิ่มขึ้นถึง ๙๐๐ กิโลกรัม ในปี ๒๕๖๒ โดยปัจจุบันอิตาลี มีการอนุญาตให้เพาะปลูกกัญชาเพื่อการแพทย์หรือการวิจัยเท่านั้น โดยการเพาะปลูกดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของทหาร ซึ่งมีผลผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ หรือประมาณ ๑๐๐ - ๑๕๐ กิโลกรัม/ปี และจำเป็นต้องนำเข้ามาจากบริษัท Bedrocan ของเนเธอร์แลนด์ (๔๐๐ กิโลกรัม) และบริษัท Aurora Cannabis ของแคนาดา (๑๐๐ กิโลกรัม)

- **เนเธอร์แลนด์** เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศแรกใน EU ที่ออกกฎหมายอนุญาตให้ผลิตและใช้ยาที่มาจากกัญชาหรือมีสารสกัดจากกัญชาได้ โดยมีบริษัท Bedrocan ผู้ขาดการผลิตรวดระยะเวลา ๑๖ ปีที่ผ่านมา เนเธอร์แลนด์จึงเป็นประเทศผู้ผลิตที่ใหญ่ที่สุดใน EU นอกจากนี้ ในปี ๒๕๖๑ เนเธอร์แลนด์มีผู้ป่วยที่ประสงค์จะใช้กัญชาเพื่อบำบัดโรคจำนวน ๔๘,๐๐๐ ราย โดยมียอดจำหน่ายประมาณ ๕๕๐ กิโลกรัม

ยาที่ผลิตโดยบริษัท Bedrocan มี ๕ รายการ คือ Bedrobino, Bedrocan, Bediol, Bedica และ Bedrolite ซึ่งอยู่ในรูปแบบสมุนไพร ทำจากดอกกัญชาอบแห้งและน้ำมันกัญชา ยาที่บริษัท Bedrocan ผลิตขึ้นจะต้องจำหน่ายผ่าน Office of Medical Cannabis (OMC) ซึ่งเป็นหน่วยงานดูแลการจำหน่ายยาที่ทำมาจากกัญชาในประเทศแต่เพียงผู้เดียว รวมถึงดูแลการส่งออกต่างประเทศ โดยตลาดส่งออกกัญชาเพื่อแพทย์ที่สำคัญของเนเธอร์แลนด์ ได้แก่ เยอรมนี อิตาลี เดนมาร์ก ฟินแลนด์ โปแลนด์ ออสเตรีย และอิสราเอล

๑.๒ การผลิต : ปัจจุบันประเทศสมาชิกฯ ที่มีการเพาะปลูกกัญชาเพื่อการแพทย์ ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ อิตาลี สาธารณรัฐเช็ก ออสเตรีย และกรีซ โดยส่วนใหญ่เป็นการปลูกลักษณะในโรงเรือนภายใต้สภาพแวดล้อมแบบควบคุม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และสามารถเก็บเกี่ยวได้หลายครั้งต่อปี

๑.๓ การนำเข้า/การส่งออก : เนเธอร์แลนด์ผลิตกัญชาเพื่อการแพทย์ได้มากที่สุดใน EU และมากเกินกว่าความต้องการภายในประเทศ โดยในปี ๒๕๖๑ เนเธอร์แลนด์ส่งออกสินค้าดังกล่าวรวม ๒,๐๕๐ กิโลกรัมไปยังเยอรมนี (๑,๕๐๐ กิโลกรัม) อิตาลี (๔๐๐ กิโลกรัม) และประเทศอื่น ๆ ทั้งในและนอก EU (๑๕๐ กิโลกรัม) ส่วนประเทศที่สามที่เป็นแหล่งนำเข้าสำคัญของ EU คือ แคนาดา (๑,๔๖๕ กิโลกรัม)

๒. กัญชาสันทนาการ (recreational cannabis) กฎหมายของประเทศสมาชิกฯ ส่วนใหญ่ห้ามเพาะปลูก จัดหา ครอบครองหรือเสพกัญชาเพื่อสันทนาการ โดยกำหนดบทลงโทษหนักเบาแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม ในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมาหลายประเทศสมาชิกฯ ได้มีการลดบทลงโทษสำหรับผู้เสพหรือครอบครองกัญชาในปริมาณเล็กน้อย เช่น โปรตุเกส เยอรมนี สเปน โครเอเชีย และกรีซ โดยผู้กระทำความผิดจะต้องเสียค่าปรับ จำคุก หรือส่งตัวไปบำบัด นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกฯ บางประเทศอนุญาตให้มีการจำหน่ายหรือเสพกัญชาในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตหรือสถานที่ส่วนบุคคลได้ เช่น ร้าน coffee shops ในเนเธอร์แลนด์ที่ได้รับอนุญาตจากเทศบาลเมือง หรือ cannabis social clubs ในเบลเยียม สเปน สหราชอาณาจักร และสโลวีเนีย เป็นต้น

ปัจจุบันตลาดกัญชาเพื่อสันทนาการใน EU มีมูลค่าการค้าราว ๔๐,๐๐๐ ล้านยูโร และหากกฎหมายของประเทศสมาชิกฯ มีการแก้ไขยอมรับการใช้กัญชาเพื่อสันทนาการจะทำให้ตลาดเติบโตถึง ๖๕,๐๐๐ ล้านยูโรภายในปี ๒๕๗๑ ซึ่งใหญ่กว่าตลาดกัญชาเพื่อการแพทย์

๓. **ตลาดผลิตภัณฑ์ CBD** EU อนุญาตให้สามารถปลูกกัญชง (hemp) เชิงอุตสาหกรรมได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยกัญชงเป็นพืชที่มีส่วนประกอบของสาร Cannabidiol (CBD) และ Tetrahydrocannabinol (THC) เช่นเดียวกับกัญชา แต่มีค่า THC ต่ำ จึงไม่ก่อให้เกิดอาการมึนเมา และไม่ใช้สารเสพติด จากข้อมูลของ European Industrial Hemp Association (EIHA) ปี ๒๕๕๙ EU มีพื้นที่เพาะปลูกกัญชงราว ๓๓,๐๐๐ เฮกตาร์ โดยร้อยละ ๔๐ เป็นพื้นที่เพาะปลูกในประเทศฝรั่งเศส

ในอดีตการเพาะปลูกกัญชงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเส้นใยมาผลิตเชือก วัสดุก่อสร้างหรือสิ่งทอ อย่างไรก็ตามกระแสตื่นตัวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ CBD ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น ช่วยให้ผ่อนคลาย บรรเทาการปวด และบรรเทาอาการจากโรคผิวหนัง เป็นต้น ส่งผลให้เกษตรกรขยายพื้นที่การเพาะปลูกกัญชงใน EU เพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรม อาหาร อาหารเสริม ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และความงาม โดยกฎหมายของ EU กำหนดให้ กัญชงที่นำไปแปรรูปจะต้องมีค่า THC ไม่เกินร้อยละ ๐.๒

จากข้อมูลปี ๒๕๖๑ ตลาดผลิตภัณฑ์ CBD ในยุโรปมีมูลค่าราว ๒๗๓ ล้านยูโร และภายในปี ๒๕๖๕ อาจมีมูลค่าสูงถึง ๑,๕๐๐ ล้านยูโร อย่างไรก็ตาม การเติบโตของตลาดอาจชะลอตัวกว่าที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากผลกระทบจากกฎระเบียบอาหารนวัตกรรมใหม่ หรือ novel food ของ EU ซึ่งครอบคลุมรายการอาหารและเครื่องดื่มที่มีสารสกัดจากกัญชา (*Cannabis sativa L.*) หรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบ ของสาร cannbinoid (CBD)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลให้อาหารและเครื่องดื่ม CBD ถูกนำออกจากตลาดหรือห้ามวางจำหน่ายใน EU จนกว่าจะได้รับอนุญาต เช่น น้ำมันสกัดจากเมล็ดกัญชง ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม CBD หรือชา CBD ฯลฯ เว้นแต่อาหารหรือเครื่องดื่ม CBD นั้นมีการวางจำหน่ายในตลาด EU ก่อนหน้าเดือนมกราคม ๒๕๖๑ และอยู่ระหว่าง กระบวนการขออนุญาตภายใต้กฎระเบียบอาหารนวัตกรรมใหม่ของ EU ซึ่งในกรณีเช่นนี้สินค้าจะยังวางจำหน่ายต่อไปได้ สำหรับเมล็ดกัญชง ดอก ของต้นกัญชง และแป้งทำจากเมล็ดดอกกัญชงสามารถวางจำหน่ายใน ตลาด EU ต่อไปได้ เพราะไม่จัดว่าเป็นอาหารนวัตกรรมใหม่

